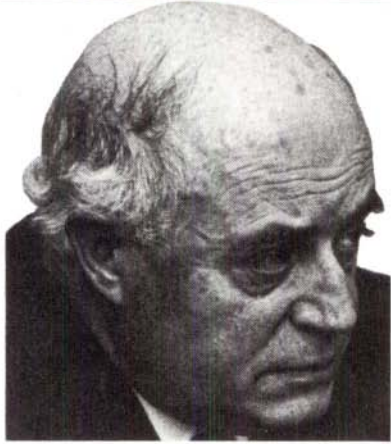

ENTREVISTA AMB

48 (48/Volum 2/desembre 1981

ciència 12)

Totes les nacions amb una llarga i intensa tradició històrica i cultural tenen el seu "Institut d'Estudis Catalans", és a dir, una alta corporació acadèmica i de recerca que té com a missió essencial investigar tots els elements de la pròpia cultura nacional, incorporant-hi el patrimoni de la cultura universal.

Creat l'any 1907 per Prat de la Riba, l'Institut d'Estudis Catalans ha fet ja un llarg, accidentat i fecund camí per assolir aquests objectius.

Tanmateix, és un fet que l'IEC és poc conegut entre la gent; res d'estrany, se'ns dirà: en altres latituds corporacions equivalents a l'IEC no gaudeixen tampoc de ressò popular. (ciència) pensa que a Catalunya no ens podem permetre aquest luxe desinformatiu i que, potser, avui per avui, l'IEC és també més que una acadèmia i un centre de recerca, i hem volgut fer un petit esforç per aproximar aquesta institució als ciutadans.

Per aconseguir-ho, hem buscat el millor amfitrió possible: Ramon Aramon i Serra, secretari general de l'IEC i destacada personalitat intel·lectual.

(ciència):— *Fent una mirada cap enrera, podríem començar potser pel vostre propi itinerari autobiogràfic...*

R. Aramon:— Una mirada cap enrera en la meua vida em permet de recordar una infantesa feliç, amb una primera escola primària catalana, que dura poc temps, i un batxillerat normal, acompanyat d'estudis de música. Després, llicenciatura en lletres i cursos de dret a la Universitat de Barcelona i participació en els Estudis Universitaris Catalans; doctorat a la Universitat de Madrid i treball al Centro de Estudios Históricos; cursos de filologia romànica a les universitats de Leipzig i Berlín. Record agraït d'una sèrie de mestres excel·lents: Francesc Martorell, Jordi Rubió, Joaquim Balcells, Ramón Menéndez Pidal, Walther von Westburg, Ernst Gamillscheg i d'altres encara. Retornat de l'Alemanya, col·laboració a l'Institut d'Estudis Catalans, de la Secció Històrico-Arqueològica del qual havia estat ja secretari-redactor, com a tècnic de les oficines lexicogràfiques al costat de

Pompeu Fabra, i, alhora, docent de filologia romànica a la Universitat Autònoma de Barcelona i de Llengua i Literatura catalanes i accidentalment d'alemany i de Literatura Universal a l'Institut-Escola de la Generalitat. Llarga malaltia els darrers mesos de la guerra i els primers de la postguerra. Acomiadat, a l'adveniment de la dictadura franquista, de tots els llocs que detenia, treballs diversos per a sobreviure: lliçons en col·legis, traduccions... Intenta, amb diversos companys, de fer reviure a l'ombra la cultura catalana: represa dels Amics de la Poesia, amb Ramon Sunyer, Josep Palau i Fabre, i Maurici Serrahima; represa dels cursos dels Estudis Universitaris, amb Jordi Rubió, Ferran Soldevila i d'altres; represa, al retorn de Josep Puig i Cadafalch de l'exili, de les tasques de l'Institut d'Estudis Catalans; creació de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, amb Miquel Coll i Alentorn i Pere Bohigas. Assistència, més endavant, a diversos congressos a casa nostra i a l'estranger i docència a les Universitats de Berlín i Saarbrücken.

Representació de l'Institut a les assemblees de la Union Académique Internationale i d'aquesta al Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines de la UNESCO. Edició de treballs diversos, alentida naturalment després de la guerra, que potser no seria escaient d'enumerar ací. I sobretot, lluita constant per l'existència normal de l'Institut i per la solució dels diversos problemes —financers, de local, de relació, de publicacions, de representació, etc.— que la vida d'una corporació científica com la nostra comporta.

(ciència):— *Parlem ara, si us sembla, de la gènesi de l'Institut d'Estudis Catalans. Com sorgí la iniciativa de la seva creació i quins eren els possibles models de referència històrics?*

R. Aramon:— L'Institut d'Estudis Catalans, com és prou sabut, va ésser creat ara farà setanta-cinc anys per la Diputació Provincial de Barcelona, a proposta del seu president Enric Part de la Riba. Feia

RAMON ARAMON

(ciència 12

desembre 1981/Volum 2/49) 49

temps que en l'ambient cultural barceloní es feia sentir la necessitat d'un centre de treball científic que vingués a impulsar i encarrilar les ànsies de recerca d'alguns estudiosos.

No ha d'estranyar, doncs, que el dictamen-acord de constitució de l'Institut, redactat per Prat, comencés amb aquestes frases: "Amb la Renaixença de Catalunya i el públic reconeixement de la seva personalitat vénen noves obligacions que cal que siguin ateses per la Diputació, que sempre ha procurat correspondre, segons la mida de les seves forces, a les exigències de l'opinió pública. Aquesta, avui, demana el restabliment i l'organització de tot el que es refereix a la cultura genuïnament catalana; i seríem culpables davant no sols de Catalunya, sinó de totes les nacions, si no féssim el que depèn de nosaltres per a la major intensitat d'aquesta cultura, facilitant-li els mitjans possibles, ja dels elements materials necessaris, ja procurant que l'exemple de la Diputació el segueixin altres organismes que vinguin a impulsar la nostra iniciativa i a completar els nostres esforços". Després d'una anàlisi sumària de com era organitzada la recerca en alguns països estrangers, hom establiria les bases d'una nova corporació, a la qual era assignada com a funció principal "l'alta investigació científica de tots els elements de la cultura catalana".

Aprovada la creació de l'Institut el dia 18 de juny de 1907, data que alguns estudiosos estrangers han reconegut com a cabdal en la història del moviment científic a Catalunya, no passaven gaires dies sense que els vuit membres designats per a formar part de la nova institució no emprenguessin, amb una gran decisió i sense vacil·lacions, la tasca que els havia estat encomanada. Recordem els noms dels qui formaven l'equip inicial: Guillem M. de Brocà, Pere Coromines, Jaume Massó i Torrents, Joaquim Miret i Sans, Miquel S. Oliver, Josep Pijoan, Josep Puig i Cadafalch i Antoni Rubió i Lluch.

"Creat en un ambient on la manca de vida científica col·lectiva feia estèrils

tants d'esforços disgregats i condemnava a quotidians fracassos les més belles iniciatives —com recordava el president Prat—, l'Institut venia a recollir i organitzar aquelles branques del coneixement humà que més havien arribat a Catalunya a un cert grau de maduració: els estudis històrics"

Des de les primeres sessions de l'Institut hom traçava el pla d'una sèrie de treballs sobre matèries més o menys estudiades ja a Catalunya i que es van convertir en gran part en belles obres: la redacció del suplement català als corpus d'inscripcions llatines i ibèriques i la formació dels de les inscripcions romàniques i gòtiques, així com els dels mosaics, dels segells, de l'heràldica, de la numismàtica; l'inventari de les marques de la ceràmica *sigillata*; l'establiment dels catàlegs dels monuments arquitectònics, de l'escultura, de la pintura mural, de la pintura damunt taula; la història dels gravats, de la iconografia, dels teixits, de la indumentària, dels mobles; la compilació de diversos diplomataris, entre els quals els que es referien a la història de la cultura catalana i a la de les gestes dels catalans a Orient; la preparació de l'edició de les cròniques de l'Edat mitjana, així com d'altres textos clàssics catalans; l'ordenació de diverses bibliografies del tema català; l'estudi dels elements fonamentals de l'antiga legislació de Catalunya; etc.

Per tal de dur a bon terme tots aquets treballs, l'Institut organitzava ja de bell començament diverses missions d'exploració: de caràcter jurídic-arqueològic a la frontera occidental de Catalunya; arqueològic i d'història de l'art a Cogul i a Girona; d'investigació lul·liana a Alemanya; de recerca i d'ordenació documental a la Poble de Lillet i a Bagà; i moltes d'altres.

Els fruits de totes aquestes recerques no havien de trigar a fer-se vidents en una sèrie de magnífiques publicacions, començades pels *Anuaris* monumentals i seguides per obres d'una importància decisiva, degudes a J. Puig i Cadafalch, J. Pijoan, J. Botet i Sisó, J. Miret i Sans, A. Rubió i Lluch, J. Massó i Torrents i

d'altres.

Però no eren solament personalitats destacades les que participaven en aquests treballs. Jordi Rubió i Balaguer ens ha recordat no fa molt temps, en unes ratlles plenes d'emoció, com el president Prat s'interessava per les activitats dels joves (els *macips*, que en deia Rubió i Lluch) que s'aplegaven amb els mestres de l'Institut.

(ciència):— *Seria possible que ens féssiu una breu síntesi de l'evolució històrica de l'Institut i del treball acomplert?*

R. Aramon: Ja he dit que el nucli primitiu de l'Institut era molt reduït: solament vuit estudiosos que cultivaven les disciplines històriques, històrico-literàries, arqueològiques, històrico-artístiques i històrico-jurídiques.

L'any 1911, quatre anys després de la seva fundació, l'Institut es veia enriquit amb dos nuclis nous: l'un, consagrat a l'estudi i a l'expansió i desenrotllament de la llengua catalana; l'altre dedicat a la investigació de les ciències naturals, exactes i físico-químiques, filosòfiques i morals i polítiques, amb la publicació corresponent de treballs científics en llengua catalana, que no havia aconseguit, en aquestes matèries, un desenrotllament tan ampli com en les obres literàries o en les d'investigació o de divulgació històrica. Així, l'Institut va restar integrat per tres seccions: la històrico-arqueològica (el nucli primitiu), la filològica i la de ciències. El nombre dels seus membres va passar de vuit a vint-i-un (set per cada secció).

La secció filològica de l'Institut va emprendre des de la seva naixença la doble tasca que li era assignada; d'una banda, la investigació científica de la llengua catalana; d'altra banda, la seva depuració i l'encoratjament del seu ús i de la seva difusió. Ultra això, i en col·laboració amb les altres dues seccions de l'Institut, va unificar l'ortografia del català, que es trobava en plena anarquia, i la va fixar amb normes que de molts anys ençà són seguides universalment a tots els països

Acte de lliurament de la Miscel·lania Puig i Cadafalch, al domicili de Lluís Bonet i Gari.

catalans, malgrat els moviments desestabilitzadors que alguna vegada hom intenta de fer sorgir en alguns d'ells. Al costat de les seves publicacions lingüístico-filològiques, com el *Diccionari ortogràfic*, el *Butlletí de Dialectologia Catalana*, la *Biblioteca Filològica*, etc., la Secció filològica emprengué també diverses sèries literàries, que després han estat prosseguides per altres fundacions o cases editorials.

Amb la creació de la secció de ciències de l'Institut era facilitada l'estructuració dels estudis científics de Catalunya dins els corrents mundials. D'una banda, amb la publicació de la *Fauna* i de la *Flora* catalanes va ésser satisfeta una necessitat sentida en una branca d'investigacions que posseïa ja a Catalunya un grup d'estudiosos entusiastes. L'edició dels *Arxius de Ciències*, tanmateix, donava una més gran amplitud a l'eficàcia de la secció i era una aportació excel·lent de Catalunya als corrents científics internacionals del moment. La *Col·lecció de Cursos de Física i Matemàtiques* i la *Biblioteca Filosòfica* van ajudar també a la dita aportació.

A part d'això, l'Institut posava la seva biblioteca a disposició del públic estudiós; convocava diversos premis; organitzava cursos monogràfics d'alts estudis i d'intercanvi; creava serveis; laboratoris i seminaris, com els serveis d'excavacions i de conservació i catalogació de monuments, adscrits a la secció històrico-arqueològica, les oficines lexicogràfiques, el laboratori de fonètica experimental, i les oficines de toponímia i onomàstica, adscrits a la secció filològica, i el servei geològic i geogràfic, l'Institut de Fisiologia, el Servei Meteorològic de Catalunya i el laboratori de psicologia experimental, adscrits a la secció de ciències; agrupava els seus principals col·laboradors i alguns joves graduats en societats filials que esdevenien una mena de subseccions de l'Institut, com la Societat de Biologia de Barcelona (després Societat Catalana de Biologia) i la Societat Catalana de Filosofia, i admetia com a filial l'antiga Institució Catalana d'Història Natural.

Aquesta tasca duta a terme per l'Institut

d'Estudis Catalans, que algú hauria pogut creure interessant, només com a investigació de caràcter local, va tenir, des d'un bon principi, una àmplia ressonància internacional. Ultra l'intercanvi de les seves publicacions amb un nombre sempre creixent d'acadèmies, d'universitats i de centres de recerca estrangers, cal recordar, com un incontestable reconeixement internacional del seu treball, el fet que l'Institut fos admès a la Union Académique Internationale, federació d'acadèmies de caràcter nacional i de grups d'acadèmies, creada l'any 1919 i que té com a objectiu la cooperació internacional en el progrés dels estudis per mitjà de recerques i de publicacions col·lectives dins el marc de les ciències filosòfiques, arqueològiques i històriques, així com de les ciències morals, polítiques i socials. I podríem parlar, encara, de la participació de l'Institut en els treballs d'altres organismes internacionals.

Recordem allò que el president Prat de la Riba escrivia, referint-se als treballs de l'Institut, poc temps després de la seva fundació: "Tots, avui, estem convençuts que la instauració dels Jocs Florals és el punt de partida d'un període de restauració, de renovació, de redempció interior de la llengua catalana. Doncs jo estic fermament convençut que la creació de l'Institut d'Estudis Catalans assenyalava el començament d'un altre període: el d'internacionalització de la llengua catalana, el de consagració de la llengua catalana com a instrument de canvi en la vida científica internacional".

(ciència):— *Hi ha hagut, tanmateix, moments difícils a la vida de l'Institut...*

R. Aramon:— No sempre, la vida de l'Institut va transcórrer plàcidament. La Dictadura de Primo de Rivera s'adverà des del començament hostil a la cultura catalana i dissolgué la Mancomunitat de les províncies catalanes, que havia estat creada el 1914, i la Diputació de Barcelona suprimí tot seguit les subvencions oficials a l'Institut i es va fer càrrec dels diversos serveis científics creats per

aquest. Calgué recórrer, aleshores, al mecenatge privat per tal de poder prosseguir la tasca empresa el 1907. Un grup nombros de catalans insignes, entre els quals va destacar Francesc Cambó i Rafael Patxot i Jubert, es féu càrrec de les seves despeses mínimes, sobretot de cara als contactes internacionals, i va possibilitar que les sèries de publicacions començades no haguessin d'estroncar-se. A més, cadascuna de les tres seccions va iniciar una nova sèrie de *Memòries*.

Caiguda la Dictadura l'any 1930 i acordada novament a les corporacions locals una representació democràtica, la Diputació va retornar a l'Institut no solament els serveis confiscats el 1925 i les antigues subvencions, sinó que li'n va encarregar alguns que depenien d'ella, alhora que li reconeixia una plena autonomia d'actuació. L'any 1931, pocs dies abans de la proclamació de la República, l'Ajuntament de Barcelona cedia a l'Institut l'ús a perpetuïtat de l'antic Hospital de la Santa Creu i de la Casa de Convalescència per a les seves oficines i la seva biblioteca, que fins aleshores havien estat radicades al Palau de la Generalitat. El govern autònom de Catalunya sorgit amb el nou règim va mantenir entre el 1931 i el 1939 les antigues subvencions de la Diputació i la Mancomunitat i les va ampliar generosament.

Durant aquesta època va prosseguir normalment la tasca científica de l'Institut, que va crear dues noves filials (la Societat Catalana de Ciències, Físiques, Químiques i Matemàtiques i la Societat Catalana de Geografia), va convocar novament els concursos de premis i va continuar amb bon ritme les antigues publicacions. Després, finida la guerra del 1936-39, la Diputació franquista va confiscar de nou, no solament els diversos serveis de l'Institut, sinó també les seves instal·lacions, materials i publicacions, i va cedir part dels locals de la Casa de Convalescència a altres organismes científics, com l'Institut Espanyol d'Estudis Mediterranis, l'Institut d'Investigacions Econòmiques i l'Institut de Sociologia.

Amb això començava, de fet, una nova

Sessió pública d'inauguració de la Biblioteca de Catalunya l'any 1914 al palau de la Generalitat.

etapa de la història de l'Institut. Però, bé que reduïdes, des d'aquell moment, les seves possibilitats d'actuació, els membres que l'integraven van prosseguir, malgrat tot, els diversos treballs encomanats, amb l'entusiasme i l'esperit de sacrifici que imposa la veritable vocació científica i amb resultats que no desdiuen, com ha estat reconegut des de l'estranger, dels d'abans de la guerra. Novament el mecenatge particular, amb Fèlix Millet al davant, va haver de suplir les antigues subvencions oficials, i a aquest mecenatge es van sumar les aportacions de l'Agrupació Cultural Minerva, de l'Òmnium Cultural, d'algunes fundacions particulars i d'organismes internacionals. L'any 1942 va poder ésser represa l'activitat científica, el 1946 la convocatòria de premis, el 1947 les publicacions, entre les quals cal mencionar la revista *Estudis Romànics*.

L'any 1968 va ésser creada una secció de filosofia i ciències socials, desdoblament de l'antiga Secció de Ciències amb la missió d'estudiar la filosofia, el dret, d'economia, la sociologia, la geografia humana i les disciplines afins a aquestes, referits principalment a les terres catalanes; aquesta novella branca de l'Institut ha iniciat la publicació d'uns *Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials*.

En els moments més difícils, encara, van iniciar llurs activitats la Societat Catalana d'Estudis Històrics i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, a les quals han vingut a ajuntar-se més endavant, quan ja s'albirava un lleu retorn a la normalitat, la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, la Societat Catalana de Musicologia, la Societat Catalana d'Ordenació del Territori, la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, els Amics de l'Art Romànic i la Societat Catalana de Numismàtica.

Tots aquests anys de reunions de treball van haver de fer-se a les cases particulars dels membres o bé al Foment de les Arts Decoratives i al darrer refugi de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, fins que Òmnium Cultural va oferir acolliment a l'Institut en el Palau Dalma-

ses. Les sessions de Sant Jordi es van celebrar al començament també en cases particulars.

L'any 1976 fou reconeguda per real decret la personalitat de l'Institut com a corporació acadèmica, científica i cultural, amb àmbit d'actuació per totes les terres de llengua i cultura catalana. El 1977 foren retornats a l'Institut pel president J.A. Samaranch els locals de la Casa de Convalescència, on hom espera de poder instal·lar-se novament un cop acabades les obres de restauració, a càrrec de la Diputació de Barcelona. Aquesta, però, no s'ha decidit encara a retornar-li els serveis confiscats, o almenys llur direcció científica i tècnica, com havia fet la Diputació del 1930 tot seguit de caiguda la Dictadura de Primo de Rivera. Darrerament el ministeri d'Universitats i Investigació, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Girona, i sobretot la de Barcelona, presidida per F. Martí i Jusmet, han contribuït amb subvencions a les tasques científiques i burocràtiques de l'Institut, sumant així llurs aportacions a les d'Òmnium Cultural, que un esforç tan gran ha fet aquests últims anys per assegurar la pervivència de l'Institut. El govern de la Generalitat, emmirallant-se en la inoblidable actuació de la Generalitat del 1931-39, ha promès per a ben aviat també la seva imprescindible ajuda, que serà ben cordialment agraïda.

(ciència):— *Si l'Institut d'Estudis Catalans comptés amb els recursos humans i econòmics necessaris, quina hauria d'ésser en el futur el seu espai dins la societat catalana: acadèmia, centre de recerca, o tot plegat?*

R. Aramon:— Creat l'Institut amb el doble caràcter d'acadèmia i de centre de recerca, tal com són les més importants acadèmies del món, crec que ell hauria d'ésser allò que Prat volia que fos i que en una altra ocasió vaig intentar de sintetitzar de la manera següent: una corporació acadèmica en la qual fossin investigats tots els elements de la cultura catalana, mitjançant comissions de treball, serveis, laboratoris, seminaris; una cor-

poració acadèmica que tingués cura de l'inventari, l'estudi i la difusió de la llengua catalana; una corporació acadèmica on la ciència sense pàtria fes conèixer el resultat de les seves investigacions en la nostra llengua (recordem les paraules del president Prat: "L'afirmació de la llengua catalana no serà definitiva sinó quan en ella hauran parlat a tot el món culte matemàtics, històlegs, psicòlegs, investigadors de la química, dels astres o de les condicions biològiques del fons del mar"); una corporació acadèmica que realitzés el seu treball a base d'un petit nucli actiu, sistema fonamentalment oposat al de les tradicionals acadèmies, sovint inclinades a la tertúlia i a la divagació.

L'Institut, com és ben patent, anava per aquest camí, però el resultat de la guerra li va fer perdre els serveis, laboratoris, oficines, etc., que fins aleshores havia creat i que, com ja he dit, no li han estat retornats encara. El pla de treball esbossat en els primers anys de la seva existència, que els avatars polítics del país no han permès que fos realitzat fins ara, és encara vàlid i caldria que tots, homes de ciència i homes de govern, hi poséssim el coll per a dur-lo finalment a terme. I, sobretot, caldria també, ara que ha estat creada la CIRIT pel govern de la Generalitat, que hom no confongués les finalitats de cadascuna de les dues institucions científiques, sinó que intentés de coordinar-se els esforços i les activitats en bé del millorament i la consolidació de la recerca a Catalunya.

(ciència):— *Penseu que la Biblioteca de Catalunya ha d'esdevenir la Biblioteca Nacional de Catalunya?*

R. Aramon:— Des del moment de la seva fundació, l'Institut va pensar a aplegar els llibres indispensables per a la tasca que li era assignada. L'interès del president Prat va possibilitar-li l'adquisició d'algun tresor bibliogràfic, com el reunit per Marià Aguiló, al qual es van anar sumant els llibres i revistes que pervenien a l'Institut per intercanvi de publicacions amb aca-

dèries i universitats estrangeres, algunes biblioteques particulars en venda i d'altres deixades en herència per catalans il·lustres, ultra les obres obtingudes per compra. Així, s'anava formant, amb l'esforç i la col·laboració de tots, una rica biblioteca de treball, que l'Institut va creure que no havia de reservar gelosament als seus membres i col·laboradors, sinó que havia de posar a la lliure disposició de tots els estudiosos.

L'any 1914, en una sessió solemne en la qual l'Institut es presentava per primera vegada al públic, va ésser inaugurada la Biblioteca de Catalunya, que ben aviat havia d'esdevenir, pel seu utilitatge, així com per la seva eficàcia tothora creixent, com per l'excel·lent direcció de Jordi Rubió, la biblioteca més important de Barcelona. Aquesta biblioteca havia d'ésser regida per un patronat mixt, format per representants de l'Institut, de la Diputació i de l'Ajuntament de Barcelona i dels principals donadors de llibres.

"De totes les obres de l'Institut —podem llegir en el volum dedicat als seus primers vint-i-cinc anys—, potser cap no n'hi ha de la qual pugui sentir-se més orgullós que de la creació de la Biblioteca de Catalunya, arribada de bona hora a la major edat, malgrat els seus pocs anys d'existència... La seva creixença ha estat una de les coses més meravelloses per la rapidesa amb què s'han multiplicat els seus fons. per l'atracció i confiança de les gents que hi deixen llurs col·leccions, pels records del passat que ha pogut salvar."

Damunt la Biblioteca de Catalunya, però, havien de repercutir totes les vicissituds de la vida de l'Institut. La Diputació de l'època de Primo de Rivera li canviava el nom pel de Biblioteca Central de la Diputació Provincial de Barcelona i la sotreia al govern del patronat que la regia des del primer moment. L'Institut seguí dipositant a la Biblioteca, de tota manera, les publicacions que li pervenien per canvi. L'any 1930 fou retornat el nom autèntic a la Biblioteca i era reposat al patronat. L'any 1939, la repressió franquista esborrava novament

el nom de Biblioteca de Catalunya, que esdevenia una altra vegada Biblioteca Central de la Diputació de Barcelona, per passar després a Biblioteca Central de Catalunya i reprendre més tard, sota la presidència de Josep M. de Muller i d'Abadal, el nom primitiu; el director de la Biblioteca era aquesta vegada destituït; el patronat, suprimit també en acabar la guerra, no ha estat reconstituït fins els últims dies de la presidència de Josep Tarradellas, i des d'aleshores s'ha reunit una sola vegada, però cal confiar que la seva represa activa podrà novament ésser ben útil a la Biblioteca.

Des del primer moment, la Biblioteca de l'Institut va ésser considerada com a Biblioteca Nacional de Catalunya —i tots seguim considerant-la-hi—, bé que no fos possible de donar-li aleshores oficialment aquest nom. Procedir avui a un nou canvi de titulació —seria la sisena vegada— no afavoriria gens ni la Biblioteca ni els estudiosos —sobretot estrangers— que s'han de referir sovint als seus fons i que més d'una vegada han dubtat si es tracta d'una, o de dues, o de tres biblioteques.

(ciència):— *Dins la societat catalana, no creieu que la cultura literària té un pes específic més gran que el de la cultura científica?*

R. Aramon:— L'oposició —o millor, la falsa oposició, per als qui creiem en la indivisible unitat de la cultura— entre cultura literària o humanística i cultura científica es planteja a casa nostra com arreu del món. L'única diferència que ací podem constatar, partint d'un indubtable conreu equilibrat d'una i altra, es refereix al mitjà lingüístic amb què aquestes cul-

"Mentre la cultura humanista ha utilitzat sempre, amb rares excepcions, la llengua catalana, la cultura científica ha vacil·lat constantment en la tria del seu vehicle lingüístic"

tures es manifesten. Mentre la cultura humanística ha utilitzat sempre, amb rares excepcions, la llengua catalana —i a mi, personalment, m'ha estat possible fins i tot de valer-me d'ella en congressos internacionals de filologia—, la cultura científica ha vacil·lat constantment en la tria del seu vehicle lingüístic.

Sobre això voldria recordar les consideracions que vaig tenir ocasió d'exposar fa algun temps en la presentació d'una col·lecció de monografies mèdiques en la nostra llengua. Davant la poca audiència internacional de la llengua catalana en el camp científic, hi deia, on els notres estudiosos han de valer-se de l'anglès, del francès, de l'alemany, singularment del primer, en congressos, col·loquis, cursets, miscel·lànies, etc., si volen que llurs aportacions siguin preses en consideració, hom podria, considerant els fets d'una manera primària, arribar erradament a creure que l'adopció total i definitiva d'alguna d'aquelles llengües d'àmbit universal com a mitjà normal d'expressió aportaria una solució moderna i satisfactòria per a tothom quant a la comunicació lingüística dels nostres homes de ciència. Tot, per contra, ve a fer-nos present que la cosa no és ni pot ésser ben bé així a casa nostra. Com no ho és tampoc, naturalment, en aquells països europeus d'una forta i intensa tradició cultural, però d'una llengua també petita, sovint menys estesa que la catalana, com, per exemple, Finlàndia, Suècia, Noruega, Dinamarca, Holanda, Flandes. Com a vehicle de relació científica exterior, els estudiosos de cadascun d'aquests països fan un ús regular de les tres llengües universals anteriorment mencionades. Per a la comunicació interior —entre els col·legues en les sessions acadèmiques, davant els deixebles a les universitats, dins les revistes de difusió cultural, etc.— l'única llengua possible, però, és, naturalment, la nacional o autòctona.

Això, venturosament, es torna a fer en el nostre país des que ha minvat l'opressió soferta durant tants anys —i la publicació de (ciència) n'és un bon exemple—, i crec sincerament que cal felicitar-nos-en.